

Prognose economische impact WK vrouwen volleybal 2022

Colofon

Prognose economische impact WK vrouwen volleybal 2022

Onderzoek naar de verwachte economische impact van de Wereldkampioenschappen vrouwen volleybal in Gelderland en Rotterdam in 2022

In opdracht van: NeVoBo & SportVibes

Oktober 2017

Auteurs:

Willem de Boer

Jelle Schoemaker

HAN Sporteconomie

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

i: www.han.nl/sporteconomie

e: willem.deboer@han.nl

Inhoudsopgave

Colofon	2
Hoofdstuk 1 Inleiding	4
Hoofdstuk 2 Methode	6
Hoofdstuk 3 Raming economische impact	8
Hoofdstuk 4 Conclusies	18
Bijlage: Bronnen	19

1. Inleiding

Achtergrond evenement

Elke vier jaar vinden de Wereld Kampioenschappen (WK) Volleybal voor vrouwen en mannen plaats. De Nederlandse Volleybalbond Nevobo is geïnteresseerd in de organisatie van het WK voor vrouwen in 2022. In 2015 werden de EK voor vrouwen en het WK Beachvolleybal in ons land gehouden.

Het WK Volleybal duurt circa drie weken en vindt in vier fases plaats. De eerste fase bestaat uit vier poules van 6 landen die zich voor het evenement gekwalificeerd hebben. Hiervan blijven de 16 beste teams over voor fase 2, met twee poules van 8 landen die ieder 4 wedstrijden spelen. De beste drie landen van elke fase spelen vervolgens in de derde fase in twee poules van drie teams, waarna de twee beste van elke poule elkaar in het finaleweekend ontmoeten in de kruisfinales, kleine finale (om de 3^e plaats) en de grote finale.

De Nevobo wil het evenement van 2022 naar zich toehalen en zet in op het organiseren van de gehele eerste fase in het Gelredome in Arnhem. De tweede fase vindt plaats in andere steden in Europa waarbij Rotterdam de poule in fase 2 met Nederland (mochten ze doorgaan) organiseert en de derde fasepoule in Omnisport Apeldoorn wordt gehouden. Het finaleweekend moet weer plaatsvinden in het Gelredome in Arnhem.

Nederland zit in de lift als het gaat om de prestaties van het nationaal vrouwenteam. In 2015 werd in eigen land de tweede plaats behaald op het EK en een jaar later werd er net naast Olympisch eremetaal gegrepen (vierde plaats). Begin september 2017 heeft het Nederlands team zich geplaatst voor de WK van 2018.

Tijdens het WK Volleybal 2022 vindt ook het WK zitvolleybal plaats. Dit evenement zal gedurende de eerste fase van het reguliere WK in het Geldredome plaatsvinden.

Achtergrond onderzoek

Voordat tot een officieel bid wordt besloten willen de Nevobo en andere belanghebbenden, zoals de potentiële publieke financiers (VWS, provincies en gemeenten) meer inzicht hebben in de haalbaarheid van dit evenement. Daartoe is SportVibes verzocht om een haalbaarheidsstudie uit te voeren. Om inzicht te verschaffen in de mogelijke economische effecten van dit evenement heeft de Nederlandse Volleybalbond (Nevobo) aan HAN Sporteconomie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen gevraagd om een prognose te maken van de economische impact van het evenement, volgens de beproefde methode van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Deze methodiek is tot stand gekomen door verschillende wetenschappers en onderzoekers op het gebied van sporteconomie en heeft als doel om de directe additionele bestedingen als gevolg van een (sport-)evenement, zuiver in kaart te brengen.

Structuur van het rapport

In het volgende hoofdstuk wordt uitgelegd wat een haalbaarheidsstudie precies inhoudt. Hoofdstuk 3 behandelt de prognose van de economische impact en in hoofdstuk 4 worden de conclusies kort en bondig beschreven.

2. Methode

Prognose economische impact

Voor de prognose van de economische impact is gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde methode, welke landelijk is vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). In WESP werken wetenschappers en onderzoekers van verschillende hogescholen, universiteiten en enkele andere maatschappelijke en onderzoeksorganisaties, zoals NOC*NSF, het Mulier Instituut en het CBS, samen om standaardrichtlijnen te ontwerpen om de sociale, economische en promotionele impact van (sport)evenementen te meten. Doel van de WESP is om samen te komen tot uniforme standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Het begrip economische impact behoeft enige toelichting. De economische impact van een sportevenement wordt gedefinieerd als de extra bestedingen die door dit evenement veroorzaakt worden in een bepaalde afgebakende omgeving van het evenement.

Het onderzoek voor de economische impact van een

sportevenement richt zich in principe op de additionele uitgaven in het onderzoeksgebied van de volgende vier actoren rondom het evenement:

- **Bezoekers**
- **Deelnemers**
- **Media**
- **Organisatie**

Bij de bepaling van de economische impact vanuit de organisatie wordt gekeken naar de inkomsten en uitgaven van de organisatie die direct in het onderzoeksgebied worden gedaan. Er wordt nadrukkelijk niet gekeken naar de inkomsten van uitgaven van derden (personen of organisaties) waarvan de organisatie inkomsten ontvangt of aan wie het uitgaven doet.

Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van de richtlijnen die door de WESP zijn vastgesteld, te weten de Richtlijnenhandboeken Raming Economische Impact, Economische Impact en Bezoekersprofiel (allen versie 1.1). Deze handboeken zijn te downloaden via de website van de WESP: www.evenementenevaluatie.nl.

Afbakening

Dit onderzoek zal zich beperken tot de provincie Gelderland en de gemeente Rotterdam, afzonderlijk van elkaar. Daarnaast is het goed om te weten hoe het evenement zelf is afgebakend. Er wordt alleen gekeken naar het hoofdevenement sec, het WK Volleybal voor vrouwen inclusief het WK zit-volleybal. De eventuele activiteiten daaromheen (side-events) worden dus niet meegenomen. Ook de imago-effecten van het evenement – met eventuele extra toekomstige toeristen naar de regio – zullen niet in deze economische prognose worden berekend, aangezien het een lange termijn effect is. Zoals vermeld gaat de economische impact om de additionele bestedingen die direct, dus op de korte termijn, door het evenement binnen de verschillende onderzoeksgebieden neerslaan.

Tot het evenement rekenen we alleen de dagen waarop de wedstrijden van het WK daadwerkelijk in Nederland zullen worden gehouden. Ook bestedingen op andere dagen door de organisatie en die van deelnemers, bezoekers en de media die speciaal voor het evenement naar Gelderland/Rotterdam komen (maar nog wel nog langer blijven) worden daarbij tot het evenement gerekend.

Nevobo zelf en de opsteller van de haalbaarheidsstudie, SportVibes. Daarnaast is gekeken naar informatie van vergelijkbare evenementen, zoals het WK vrouwen van 2014 in Italië, het EK Volleybal 2015 in Nederland, het WK Beachvolleybal in 2015 en verschillende wedstrijden in het kader van de World Grand Prix (vrouwen) en World League (heren) die ook in Nederland plaatsvonden. Voor een volledig overzicht van de bronnen zie bijlage 1.

Dataverzameling

Om tot de benodigde gegevens en kennis te komen is er deskresearch verricht en data verzameld bij verschillende partijen die betrokken zijn bij het WK 2022, waaronder de

3. Raming economische impact

Met de economische impact van een evenement als het WK Volleybal, wordt bedoeld de additionele, dat wil zeggen extra, bestedingen die door dit evenement worden veroorzaakt in een afgebakend gebied.

Bij een internationaal topsportevenement zoals het WK Volleybal zijn verschillende 'economische effecten' te onderscheiden: bestedingen door toeschouwers, overnachtingen door deelnemers, uitgaven en inkomsten van de organisatie, enzovoorts. In zekere zin zijn dit allemaal 'economische effecten': ze zijn een gevolg van het sportevenement voor de economie. De centrale vraag is: welke effecten zijn echt additioneel en zijn niet het gevolg van een verschuiving van de vraag.

Wat zijn additionele bestedingen?

We beschouwen in principe alleen de bestedingen additioneel die aan twee voorwaarden voldoen:

- Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen de bestedingen worden meegenomen van bezoekers, deelnemers, organisatie en pers die speciaal voor het evenement naar het onderzoeksgebied

(Gelderland/Rotterdam) zijn gekomen. In dit onderzoek worden uitgaven van de bewoners van het betreffende onderzoeksgebied als niet-additioneel gezien, omdat het aannemelijk is dat zij het geld dat zij aan of door het evenement besteedden, anders ook in datzelfde onderzoeksgebied zouden hebben uitgegeven. We gaan er derhalve vanuit dat indien het evenement op een andere locatie (wereldwijd) zou zijn gehouden, er geen inwoners van die gebieden speciaal daarvoor naar deze andere locatie zouden zullen reizen.

- De uitgaven gerelateerd aan het sportevenement moeten niet worden 'teniet gedaan' door vermindering van de vraag in andere delen van de economie, met andere woorden als er sprake is van verschuiving van vraag. Een voorbeeld van verschuiving zijn subsidies van de lokale overheid: als het evenement niet in een onderzoeksgebied (bijvoorbeeld Gelderland) plaatsvindt, deze uitgaven naar alle waarschijnlijkheid toch ook in die lokale/regionale economie terechtgekomen. In feite is dit dus een verschuiving van de vraag binnen het onderzoeksgebied. Deze uitgaven worden dus niet meegeteld als additioneel.

Schatting aantal bezoeken

Voor de raming van de economische impact is de eerste stap om een schatting te maken van het aantal bezoekers. Omdat nog niet alles bekend is over de precieze invulling van het programma, zullen de nodige aannames gemaakt moeten worden. SportVibes en Nevobo hebben het volgende scenario als meest realistisch gepresenteerd voor het WK Volleybal:

- Het Geldredome (fase 1) heeft een maximale capaciteit van 29.000 personen voor dit evenement
- In totaal worden er voor 9 speeldagen van de eerste fase 100.000 dagbezoeken verwacht.
- Voor de 2^e fase zijn er vier speeldagen in Ahoy Rotterdam, waarvoor 32.000 dagbezoeken worden verwacht.
- Voor de 3^e fase zijn drie wedstrijden in Omnisport Apeldoorn voorzien met in totaal ongeveer 20.000 bezoeken.
- De finaleronde zal over twee dagen in Arnhem (Gelredome) naar verwachting 40.000 dagbezoekers trekken.

Deze schattingen zijn gebaseerd op een 'middenvariant': bij deelname van het Nederlands team zullen de bezoekersaantallen naar verwachting hoger uitvallen, maar zonder Nederlandse deelname zullen de aantallen voor de verschillende fasen mogelijk (iets) lager zijn.

De totale bezoekersaantallen zijn lager dan bij het WK in het volleybalgekke Italië in 2014. Daar waren naar schatting 150.000 bezoekers bij de eerste fase en voor de derde ronde en finaleronde (beide in Milaan) samen zo'n 92.000 bezoekers. Overigens haalde het gastland daar de finaleronde. Bij de finaleronde van het EK Volleybal (2015) in Rotterdam kwamen circa 22.000 bezoekers.

Schatting bezoeken WK Volleybal 2022

Fase 1: Gelderland	100.000
Fase 2: Rotterdam	32.000
Fase 3: Gelderland	20.000
Fase 4: Gelderland	40.000
Aantal dagbezoeken	192.000

Bezoekers: herkomst, type en additionaliteit

Voor de economische impact is het belangrijk te weten waar de bezoekers komen. In de onderstaande tabellen staan de ramingen voor de herkomst van de bezoekers en uitsplitsingen naar verblijf- en dagbezoeken en naar additionaliteit. De ramingen zijn vooral gebaseerd op de gegevens van de EK Volleybal en WK Beachvolleybal.

We verwachten de meeste 'lokale' bezoekers voor Gelderland, onder meer vanwege de omvang van dat onderzoeksgebied. Bij de eerdere evenementen in Rotterdam kwamen relatief minder bezoekers uit eigen stad naar het volleybal. Bij de eerste fase worden wel meer buitenlanders verwacht vanwege de deelname van 24 landen. Ook de finales in Gelderland zullen naar verwachting goed bezocht worden door buitenlanders.

FASE 1	Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Herkomst	40%	45%	15%	
Dagbezoeken	40.000	45.000	15.000	100.000
Verblijfsbezoek		5%	70%	13%
Eëndagbezoek	100%	95%	30%	87%
Aantal verblijf		2.300	10.500	12.800
Aantal eendagbezoeken	40.000	42.800	4500	87.300
Additioneel verblijf		90%	90%	
Add. eendagbezoeken		70%	90%	
Add. verblijfbezoeken		2.100	9.500	11.600
Add. eendagbezoeken		30.000	4.100	34.100

FASE 2	Rotterdam	NL elders	Buitenland	Totaal
Herkomst	15%	75%	10%	
Dagbezoeken	4.800	24.000	3.200	32.000
Verblijfsbezoek		10%	70%	14,5%
Eëndagbezoek	100%	90%	30%	85,5%
Aantal verblijf		2.400	2.240	4.640
Aantal eendagbezoeken	4.800	21.600	960	27.360
Additioneel verblijf		60%	60%	
Add. eendagbezoeken		80%	80%	
Add. verblijfbezoeken		1.400	1300	2.700
Add. eendagbezoeken		17.300	800	18.100

FASE 3 + Finales	Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Herkomst	39%	44%	17%	
Dagbezoeken	23.400	26.400	10.200	60.000
Verblijfsbezoek		10%	80%	18%
Eëndagbezoek	100%	90%	20%	82%
Aantal verblijf		2.600	8.160	10.760
Aantal eendagbezoeken	23.400	23.800	2040	49.240
Additioneel verblijf		90%	90%	
Add. eendagbezoeken		70%	90%	
Add. verblijfbezoeken		2.300	7300	9.600
Add. eendagbezoeken		16.700	1800	18.500

Dagbestedingen van bezoekers

Met behulp van de gemiddelde bestedingen per evenementbezoek, per dag dus, is nu een inschatting te maken van de totale additionele dagbestedingen van het WK Volleybal. Bij de EK Volleybal waren er grote verschillen tussen de speelsteden en groepen bezoekers. Zo besteedden additionele bezoekers in Apeldoorn slechts 22 euro per dag en 30 euro per dag bij de World League in Apeldoorn, terwijl de additionele buitenlandse bezoekers in Rotterdam meer dan 100 euro uitgaven. Bij het WK Beachvolleybal waren de dagbestedingen van additionele bezoekers respectievelijk voor de meeste groepen en steden tussen de 22 euro en 45 euro. De uitgaven van bezoekers is dus met de nodige onzekerheid omgeven, al is wel duidelijk dat buitenlandse bezoekers relatief veel besteden.

Aan de hand van deze gegevens komen we tot een inschattingen van bezoekersbestedingen. We gaan van relatief bescheiden bedragen uit, waarbij verblijfsbezoekers iets meer per dag zullen besteden dan dagbezoekers. We verwachten dat de gemiddelde uitgaven voor buitenlanders in Rotterdam iets hoger zijn dan in Gelderland.

FASE 1: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Add. verblijfbezoeken	2.100	9.500	11.600
Add. dagbezoeken	30.000	4.100	34.100
Dagbestedingen verblijf	€ 35,00	€ 60,00	
Dagbestedingen 1dagbez.	€ 30,00	€ 50,00	
Totale additionele dagbestedingen	€ 974.000	€ 775.000	€ 1.749.000

FASE 2: Rotterdam	NL elders	Buitenland	Totaal
Add. verblijfbezoeken	1.400	1.300	2.700
Add. dagbezoeken	17.300	800	18.100
Dagbestedingen verblijf	€ 40,00	€ 70,00	
Dagbestedingen 1dagbez.	€ 35,00	€ 50,00	
Totale additionele dagbestedingen	€ 662.000	€ 131.000	€ 793.000

FASE 3 + FINALE: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Add. verblijfbezoeken	2.300	7.300	9.600
Add. dagbezoeken	16.700	1.800	18.500
Dagbestedingen verblijf	€ 35,00	€ 60,00	
Dagbestedingen 1dagbez.	€ 30,00	€ 50,00	
Totale additionele dagbestedingen	€ 582.000	€ 528.000	€ 1.110.000

Overnachtingsbestedingen van bezoekers

Van de overnachtende bezoekers mag worden aangenomen dat zij gemiddeld het evenement minimaal 2 tot 7 dagen zullen bijwonen, afhankelijk van de fase. We nemen aan dat het aantal nachten dat bezoekers in de eerste fase in Gelderland verblijft aanzienlijk groter is dan het aantal dagbezoeken van deze overnachters, omdat de teams elk (slechts) vijf maal spelen in 9 dagen. In de tweede en derde fase worden door elk team respectievelijk vier en twee wedstrijden gespeeld in een korte periode. In de finalefase is er geen rustdag.

De gemiddelde bestedingen aan overnachtingen ligt veelal rond de 35 euro per persoon bij Nederlanders en 50 euro per persoon bij buitenlanders, waarbij dit voor Gelderland iets lager is dan voor Rotterdam.

FASE 1: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Add. verblijfbezoeken	2.100	9.500	11.600
Gem. bezoeken/bezoeker	2	4	
Add. bezoekers	1050	2375	3425
Overnachtingen per bezoek	2,5	7	
Add. overnachtingen	2.600	16625	19.225
Gemiddelde overnachtingskosten pppn	€ 30,00	€ 40,00	
Overnachtingbestedingen	€ 78.000	€ 665.000	€ 743.000

FASE 2: Rotterdam	NL elders	Buitenland	Totaal
Add. verblijfbezoeken	1.400	1.300	2.700
Gem. bezoeken/bezoeker	1,5	2,5	
Add. bezoekers	930	520	1450
Overnachtingen per bezoek	1,5	3	
Add. overnachtingen	1.400	1560	2.960
Gemiddelde overnachtingskosten pppn	€ 35,00	€ 50,00	
Overnachtingbestedingen	€ 49.000	€ 78.000	€ 127.000

FASE 3, FINALE Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Add. verblijfbezoeken	2.300	7.300	9.600
Gem. bezoeken/bezoeker	1,75	1,75	
Add. bezoekers	1310	4200	5510
Overnachtingen per bezoek	2	2,25	
Add. overnachtingen	2.600	9500	12.100
Gemiddelde overnachtingskosten pppn	€ 30,00	€ 40,00	
Overnachtingbestedingen	€ 78.000	€ 380.000	€ 458.000

Bestedingen door langer verblijf bezoekers

Niet alle overnachters gaan meteen na het evenement direct naar huis, ook niet degenen die speciaal voor het evenement zijn gekomen. De verwachting is dat zowel Nederlanders als buitenlanders gemiddeld anderhalve tot drie dagen langer blijven in het onderzoeksgebied. De bestedingen lopen op van 35 euro per persoon voor Nederlanders in Gelderland tot 70 euro voor buitenlanders in Rotterdam.

Totale economische impact bezoekers

In de tabel hieronder zijn alle verwachte bezoekers bestedingen nog eens samengevat. De totale economische impact vanuit bezoekers ramen we in totaal op ruim 5 miljoen euro voor Gelderland en 1 miljoen euro voor Rotterdam.

Fase 1: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Additionele verblijvers	1.050	2375	3.425
Gem. duur langer verblijf	1,5	4	
Uitgaven per dag	€ 35,00	€ 60,00	
Totale bestedingen door langer verblijf	€ 55.000	€ 570.000	€ 625.000

Fase 1: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Dagbestedingen bezoekers	€ 974.000	€ 775.000	€ 1.749.000
Overnachtingen	€ 78.000	€ 665.000	€ 743.000
Uitgaven langer verblijf	€ 55.000	€ 570.000	€ 625.000
Totaal	€ 1.107.000	€ 2.010.000	€ 3.117.000

Fase 2: Rotterdam	NL elders	Buitenland	Totaal
Additionele verblijvers	930	520	1.450
Gem. duur langer verblijf	1	1,5	
Uitgaven per dag	€ 40,00	€ 70,00	
Totale bestedingen door langer verblijf	€ 37.000	€ 55.000	€ 92.000

Fase 2: Rotterdam	NL elders	Buitenland	Totaal
Dagbestedingen bezoekers	€ 662.000	€ 131.000	€ 793.000
Overnachtingen	€ 49.000	€ 78.000	€ 127.000
Uitgaven langer verblijf	€ 37.000	€ 55.000	€ 92.000
Totaal	€ 748.000	€ 264.000	€ 1.012.000

Fase 3, Finale: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Additionele verblijvers	1.310	4200	5.510
Gem. duur langer verblijf	1,25	1,5	
Uitgaven per dag	€ 35,00	€ 60,00	
Totale bestedingen door langer verblijf	€ 57.000	€ 378.000	€ 435.000

Fase 3, finale: Gelderland	NL elders	Buitenland	Totaal
Dagbestedingen bezoekers	€ 582.000	€ 528.000	€ 1.110.000
Overnachtingen	€ 78.000	€ 380.000	€ 458.000
Uitgaven langer verblijf	€ 57.000	€ 378.000	€ 435.000
Totaal	€ 717.000	€ 1.286.000	€ 2.003.000

Economische impact deelnemers en officials

De bestedingen van deelnemers en hun begeleiders bij een WK Volleybal zijn allemaal additioneel. Deze zullen immers bij een andere locatie van het evenement zeker niet in Nederland landen. De aantallen deelnemers en officials zijn door de Nevobo en SportVibes aangeleverd. Er wordt verwacht dat er voor elk team van 14 speelsters tien begeleiders (coaches, teammanagers, etc.) aanwezig zullen zijn. Zes hiervan worden door de WK organisatie verzorgd en voor vier zullen de teams zelf overnachtingen en dergelijke regelen. In de deelnemersaantallen voor Gelderland zijn ook de 32 teams met deelnemers en begeleiders voor het WK zitvolleybal meegenomen.

We schatten de uitgaven op vijftig euro per persoon per dag ligt, bovenop de kosten die de organisatie voor haar rekening neemt. Daarnaast wordt er vanuit gegaan dat teams en officials nog extra zullen blijven in Gelderland dan wel Rotterdam voorafgaand en na de verschillende fasen van het evenement. De uitgaven op die dagen zullen de teams/personen ook voor eigen rekening nemen.

De totale uitgaven van deelnemers en officials zal naar verwachting zo'n 1,7 miljoen euro zijn voor Gelderland en 119.000 euro voor Rotterdam.

Deelnemersbestedingen	Gelderland 1 ^{ste} fase	Rotterdam 2e fase	Gelderland 3e fase	Gelderland Finales
Deelnemers en begeleiding door org. betaald	480	72	36	48
Begeleiders betaald door eigen team	96	72	36	48
Officials	138	16	16	16
Deelnemers en begeleiding WK Zitvolleybal	576			
Totaal aantal deelnemers & begeleiding	1290	160	88	112
Gemiddeld aantal dagen in regio voor event	9	7	5	3
Gemiddelde besteding per persoon per dag (alle)	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00
Gemiddelde besteding overnachtingen (begeleiders)	€ 125,00	€ 125,00	€ 125,00	€ 125,00
Extra verblijf voorbereiding	4			1
Eigen uitgaven extra verblijf pppd (incl. overn)	€ 175,00			€ 175,00
Raming totale economische impact deelnemers	€ 1.592.000	€ 119.000	€ 27.000	€ 54.000

Bestedingen vanuit de media

Op basis van eerdere edities van het WK Volleybal (accreditaties bij WK 2014 met name) verwacht SportVibes dat er circa 400 personen vanuit de media in Gelderland gestationeerd worden voor de eerste fase van het evenement. Voor de tweede en derde fasen is dit naar verwachting 150 en voor de 3^e ronde en finales samen circa 350. Hiervan is zo'n 90% afkomstig van buiten de onderzoeksgebieden dus additioneel. We gaan uit van een gemiddelde verblijfsduur van 7, 5 en 3 nachten voor de verschillende fasen. Voor de uitgaven van deze groep hanteren we een gemiddelde dagbesteding van 40 euro voor Gelderland en Rotterdam. De overnachtingsbestedingen variëren van 80 tot 100 euro per nacht. De totale bestedingen van media komen daarmee uit op naar schatting op € 475.000 voor Gelderland en ruim een halve ton voor Rotterdam.

Media	Gelderland F1	Rotterdam F2	Gelderland F3 + Finale
Aantal media aanwezig (dagen; schatting)	400	150	350
Aandeel additionele mediawerkers	90%	90%	90%
Aantal additionele mediawerkers	360	135	315
Gemiddeld aantal dagen aanwezig add. mediawerker	7	3	4
Gemiddelde dagbesteding	€ 40,00	€ 40,00	€ 40,00
Dagbestedingen media	€ 101.000	€ 16.000	€ 50.000
Aandeel van additionele mediawerkers dat overnacht	90%	90%	90%
Gemiddeld aantal overnachtingen	9	3	4
Gemiddelde besteding per nacht	€ 80,00	€ 100,00	€ 80,00
Bestedingen aan overnachtingen media	€ 233.000	€ 36.000	€ 91.000
Totale economische impact media	€ 334.000	€ 52.000	€ 141.000

Economische impact vanuit de organisatie

Voor de raming van de economische impactberekening van het WK Volleybal 2022 is het van belang in kaart te brengen welke uitgaven de (mogelijke) toekomstige evenementenorganisator gaat doen in de verschillende onderzoeksgebieden en welke inkomsten het uit diezelfde gebieden, zal genereren. Het saldo daarvan is de netto economische impact vanuit de organisatie. Voor de raming is veel afhankelijk van de keuzes die de organisatie doet (o.a. omvang evenement) en welke partijen welke verantwoordelijkheden krijgen met betrekking tot de uitvoering van de diverse activiteiten.

In de eerste tabel staan de **uitgaven** voor het evenement door de organisatie die betrekking hebben op het Gelderse deel. Op basis van ervaringen bij andere evenementen en schattingen heeft SportVibes, in samenwerking met Nevobo en de HAN de uitgavenposten verdeeld naar de verschillende onderzoeksgebieden.

Voor de verwerving van het evenement moet naar verwachting circa 5 miljoen euro worden voldaan aan de internationale Volleybalbond FIVB. Omdat de organisatie van het evenement waarschijnlijk in Gelderland gevestigd zal zijn, zal daar een relatief groot deel van de organisatiekosten neerslaan. We gaan er vanuit dat een deel (ca. 1,25 miljoen euro) van de fee weer terugkomt in Gelderland, doordat het organisatiebureau daar zal worden gehuisvest (beoogd). We gaan er van uit dat naast de overige (kleine 2 miljoen euro)

aan algemene uitgaven voor 65% in Gelderland neerslaan, voor 10% in Rotterdam en 25% elders.

Daarnaast gaan we er van uit dat uitgaven die aan een locatie door de organisatie wordt toegeschreven daar ook voor 80% zullen worden gedaan. De overige 20% zal 'elders' plaatshebben is de inschatting. Voor de tv-registratie is het aannemelijk dat de meeste uitgaven (75%) elders worden gedaan. In onderstaande tabel staan de uitsplitsingen van de verschillende uitgavenposten weergegeven voor de twee onderzoeksgebieden. Let op: Gelderland en Rotterdam tellen niet op tot totaal, omdat er ook bestedingen buiten deze twee regio's worden gedaan, welke niet in de tabel zijn weergegeven (inkomsten idem).

Uitgavenspost	Gelderland	Rotterdam	Totaal
Algemeen	€ 2.538.000	€ 198.000	€ 6.982.000
Communicatie	€ 1.045.000	€ 221.000	€ 1.582.000
Tv-registratie	€ 369.000	€ 74.000	€ 1.774.000
Sponsoring	€ 353.000	€ 79.000	€ 539.000
Hospitality	€ 285.000	€ 55.000	€ 424.000
Infrastructuur en logistiek	€ 2.543.000	€ 438.000	€ 3.726.000
Wedstrijdzaken	€ 305.000	€ 63.000	€ 459.000
Transport	€ 257.000	€ 123.000	€ 474.000
Hotelaccommodatie	€ 401.000	€ 142.000	€ 678.000
Evenementen	€ 729.000	€ 149.000	€ 1.097.000
Catering	€ 463.000	€ 146.000	€ 761.000
Overig	€ 725.000	€ 242.000	€ 1.208.000
WK Zitvolleybal	€ 788.000	€ 0	€ 1.020.000
Totaal	€ 10.801.000	€ 1.930.000	€ 20.724.000

Aan de **inkomsten** kant van de organisatie zijn er nog grote onzekerheden. Hierbij zijn de bestedingen aan side-events niet meegenomen. De aanname is dat van de sponsoring 30% uit Gelderland afkomstig zal zijn, 10% uit Rotterdam en de overige 60% van landelijke sponsoren. De organisatie van het WK Volleybal hangt waarschijnlijk voor een belangrijk deel (bijna 45%) af van overheidsinvesteringen in de voorgestelde begroting. Naast publieke financiering verwacht de organisatie dat er inkomsten zijn vanuit kaartverkoop, eigen sponsoring en de internationale bond vanuit de verkoop van sponsorrechten. Deze laatste zal naar verwachting voor een kwart uit de provincie Gelderland komen. Voor de verdeling van de kaartverkoop zijn we uitgegaan van de verdeling zoals die ook bij de bezoekersaantallen is weergegeven.

Uit bovenstaande is op te maken dat de organisatie van het evenement zo'n 2,1 miljoen euro meer in de Gelderse economie uitgeeft dat het aan inkomsten vanuit vooral overheden, sponsoren en bezoekers uit die provincie zal ontvangen. Rotterdam zal naar verwachting te maken krijgen met een **netto economische impact** vanuit de organisatie van 163.000 euro.

Economische impact organisatie	Gelderland	Rotterdam
Bestedingen in onderzoeksgebied	€ 10.801.000	€ 1.930.000
Inkomsten uit onderzoeksgebied	€ 8.675.000	€ 1.767.000
Netto economische impact organisatie	€ 2.126.000	€ 163.000

Inkomstenpost	Gelderland	Rotterdam	Totaal
Sponsoren	€ 1.069.000	€ 356.000	€ 3.563.000
Verkoop commerciële rechten aan FIVB			€ 2.600.000
Nationale overheid (VWS)	€ 240.000	€ 75.000	€ 2.000.000
Provincies	€ 5.000.000	€ 0	€ 5.000.000
Gemeenten	€ 664.000	€ 1.200.000	€ 1.864.000
Kaartverkoop	€ 1.564.000	€ 99.000	€ 4.574.000
Overige	€ 31.000	€ 10.000	€ 103.000
WK zitvolleybal	€ 107.000	€ 27.000	€ 1.020.000
Totaal	€ 8.675.000	€ 1.767.000	€ 20.724.000

Kanttekeningen (1): Multiplier

In dit onderzoek is er niet gewerkt met een multiplier op de toename van de (autonome) bestedingen door de komst van het WK Volleybal. De multiplier is de mate waarin een bestedingseffect verder doorwerkt in de economie, waarbij ook indirecte effecten zichtbaar worden. De multiplier maakt geen deel uit van de WESP-methodologie om de economische impact te berekenen omdat er nog veel onduidelijkheid (en tussen economen veel onenigheid) is over de omvang van de multiplier in het algemeen en bij sportevenementen in het bijzonder. Met een multiplier groter dan 1 zijn de indirecte effecten van de toegenomen bestedingen in een onderzoeksgebied positief en betekent dit dat er een indirect effect is waardoor de totale economische impact op de langere termijn groter wordt.

Kanttekeningen (2): Verdringingseffecten.

In de hiervoor geleverde berekeningen is er geen rekening gehouden met mogelijke verdringingseffecten. Door de organisatie van een groot sportevenement zullen ook mensen juist de provincie verlaten of op een niet naar het onderzoeksgebied komen. Een deel daarvan zal de geplande bestedingen later (of eerder) inhalen, maar ook een deel zal deze bestedingen niet of elders doen, waardoor er een negatief effect is op de economische impact. Dit effect is nu niet meegenomen in de voorgaande berekeningen. Hetzelfde geldt overigens voor lange termijn

effecten zoals terugkerende bezoekers of nieuwe toeristen die door het evenement juist naar dat gebied worden getrokken.

Kanttekening (3): Disclaimer

Dit onderzoek is grotendeels gebaseerd op gegevens die in augustus 2017 bekend waren bij Sportvibes, Nevobo en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Aanpassingen in bijvoorbeeld het toernooischema of organisatie-model kunnen grote gevolgen hebben voor de daadwerkelijke economische impact van het evenement.

4. Conclusie

Dit onderzoek staat in het teken van de mogelijke economische impact van het WK Volleybal voor vrouwen in 2022 voor de provincie Gelderland en de gemeente Rotterdam. Met de economische impact van een evenement, zoals het WK Volleybal, wordt bedoeld de additionele, dat wil zeggen extra, bestedingen die door dit evenement worden veroorzaakt in een afgebakend gebied (respectievelijk Gelderland en Rotterdam). Vanwege het verkennende karakter van de Nevobo en haar partners richting een mogelijk bid voor dit evenement zijn nog niet alle details bekend over de mogelijke invulling van het evenement. Er is gewerkt met beschikbare gegevens over het evenement vanuit de Nevobo, indicatoren over bestedingen en herkomst van andere evenementen zoals het WK Beachvolleybal en EK Volleybal in 2015 en verschillende aannames in samenspraak met de opsteller van het haalbaarheidsonderzoek SportVibes.

De raming van de economische impact voor het evenement is in onderstaande tabel zichtbaar. Gelderland heeft de meeste additionele bestedingen vanuit bezoekers, media en met name de deelnemende teams. Dit komt vooral omdat Gelderland gastheer is voor verreweg het grootste deel van het evenement en met de meeste teams. In totaal wordt bijna 9,4 miljoen euro aan extra bestedingen in de Gelderse economie verwacht vanwege het evenement. Voor Rotterdam is dit bijna

1,4 miljoen euro. De belangrijkste bijdrage aan de regionale economieën komt van de bezoekers, zij zijn goed voor respectievelijk ruim 5,1 en één miljoen euro.

De uiteindelijk gerealiseerde economische impact (indien het evenement doorgang heeft) zal voor een groot deel samenhangen met de mate waarin de organisatie bezoekers van buiten de onderzoeksgebieden weet aan te trekken en te verleiden om overnachtingen en andere bestedingen in de betreffende regio's te doen. Daarnaast speelt ook de spreiding van de uitgaven van de organisatie over de verschillende onderzoeksgebieden een belangrijke rol.

Naast deze directe economische spin-off op korte termijn kunnen Rotterdam en Gelderland ook profiteren van lange termijn effecten via de te genereren publiciteit, netwerkvorming en regiobranding. Deze zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Categorie	Gelderland	Rotterdam
Bezoekers	€ 5.120.000	€ 1.012.000
Deelnemers/teams	€ 1.646.000	€ 146.000
Media	€ 475.000	€ 52.000
Organisatie	€ 2.126.000	€ 163.000
Economische impact	€ 9.367.000	€ 1.373.000

Bijlage: Bronnen

Geraadpleegde literatuur

- Boer, W. de (2014). Economische impact WK Beachvolleybal voor Apeldoorn. Nijmegen: HAN.
- Boer, W. de (2014). Prognose economische impact WK Beachvolleybal voor Apeldoorn. Nijmegen: HAN.
- Boer, W. de, E. Gerritsen, E. de Klerk, H. van de Wetering, C. Wijn (2013). *Maak van je evenement een A-merk*. Arnhem: Provincie Gelderland, BMC, HAN.
- Groot, M. de, S. Blom, M. van der Gugten (2012), *Meer halen uit sportevenementen. Evaluatie VWS beleidskader pilots sportevenementen*. Amsterdam: DSP-groep.
- Herpen, N.A. van & Asselman, D.A. (2015). *Prognose economische impact WK Beachvolleybal 2015*. Den Haag: De Haagse Hogeschool
- Herpen, N.A. van, Meer, C. van, & Asselman, D.A. (2015). *Evaluatie economische impact WK Beachvolleybal 2015*. Den Haag: De Haagse Hogeschool
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2013) *Beleidskader Sportevenementen*. Den Haag: Rijksoverheid.
- Oldenboom, E. (2016). *Economische impact van het EK Volleybal Vrouwen te Eindhoven 2015*. Epse: Meerwaarde
- Oldenboom, E. (2016). *Economische impact van het EK Volleybal Vrouwen te Rotterdam 2015*. Epse: Meerwaarde
- Oldenboom, E. (2016). *Economische impact van het WK Beachvolleybal Amsterdam 2015*. Epse: Meerwaarde
- Oldenboom, E. (2016). *Economische impact van het WK Beachvolleybal Nederland 2015*. Epse: Meerwaarde
- Oldenboom, E. (2016). *Economische impact van het WK Beachvolleybal Rotterdam 2015*. Epse: Meerwaarde
- Schoemaker, J. (2015). *EK Volleybal Apeldoorn 2015- Economische impact en profiel van de bezoekers*. Nijmegen: HAN
- Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2013). *Richtlijnenhandboek Prognose Economische Impact* www.evenementenevaluatie.nl

Geraadpleegde websites

www.fivb.com
www.evenementenevaluatie.nl
www.gelderland.nl
www.italy2014.fivb.org
www.minvws.nl
www.mulierinstituut.nl
www.netherlands2015.fivb.org
www.noc-nsf.nl
www.poland2014.fivb.org
www.russiavolley.com
www.sporteconomie.nl
www.sportvibes.nl
www.tigsports.nl
www.volleybal.nl
www.volleybalkrant.nl

Met medewerking van:

Michel Everaert (Nevobo)
Jos Smulders (SportVibes)

Foto's voorpagina (v.l.n.r.)

volleybal.nl; fivb.com; nos.nl www.nevobo.nl